

Toespraak bij Mc 5,1-20 “Legio is mijn naam” Cyclus ‘MARCUS ALS TEGENEVANGELIE’ – deel 2

Ik raad je aan in plaats van te schaatsen over de tekst, de oorspronkelijke versie te lezen en alle merkwaardigheden aan te stippen. Pas dan kan je de commentaar met vrucht lezen. Egbert Roose gaat ervan uit dat het evangelie rond 70 na Christus in Rome geschreven is. De joodse oorlog is pas voorbij met de overwinning van Titus, afgebeeld op zijn triomfboog op het forum van Rome. De lezers van het evangelie, eerst de hoorders, hebben de herinnering aan die oorlog nog levendig behouden. De schrijver spreekt hen aan met een geheime code, zoals ook de schrijver van het Boek Openbaring, die over Babylon schrijft, maar Rome bedoelt. In ons verhaal is de vermelding van de naam van de bezetene de duidelijkste verwijzing naar het Romeinse leger, dat bezit genomen had van Palestina. De man was “bezeten” door een onreine geest. Synoniemen zijn duivels, Satan, Beelzebuul, boze geesten. Huub Oosterhuis noemt die geesten de tegenstemmen, de kracht die moeilijkheden maakt, die bressen slaat, die voor scheiding zorgt. Een land kan ook “bezet” zijn, geobsedeerd door vreemde machten, die zware tol eisen en voor terreur zorgen. We weten nu dat het legioen dat in Palestina legerde, het tiende legioen was onder leiding eerst van Vespasianus, en later van zijn zoon Titus. Beiden werden later keizer. In hun vaandel droegen ze een zwijnekop, een varkenskop. Op hun actief hadden ze een slachtpartij rond het meer, waar ze de lijken dagenlang hadden laten drijven zodat de stank ondraaglijk was. Niemand uit de streek was die catastrofe vergeten. Vandaar de tweeduizend varkens die in de afgrond in de zee terecht komen. Alleen spreekt het echte landschap de aanwezigheid van een afgrond tegen rond het meer. Maar in Rome kende iedereen de Tarpeische rots op het forum, vanwaar de uitgestotene naar beneden werd gedrongen door de woedende menigte. Trouwens wordt nog een allusie gemaakt op een manier van terechtstellen, de steniging. De man tussen de graven beukte zichzelf met stenen, zoals nu mensen zichzelf verminken. Bij de inname van Jeruzalem zal het vaandel van het tiende legioen op de burcht gewapperd hebben. Gruwelijk! “Legioen is mijn naam, want we zijn met velen!”

Zijn die historische weetjes echt winst voor een actualisatie, een politieke relevante lezing voor de komende verkiezingen?

De man was geketend maar geen enkele ketting kon hem bedwingen??? René Girard stelt voor van de man tussen de graven, de dorpsgek, de heks te herkennen die voor de valse solidariteit in de stad moet zorgen. Leuk is dat die, zoals Dutroux jaren geleden in augustus, kon vluchten. Dagenlang nieuws en zoektocht naar de schuldige voor die ontsnapping. Het land verenigd door de media-aandacht in komkommertijd, voor de gemeenschappelijke vijand. Die hypothese wordt bevestigd door de vraag aan Jezus van de inwoners om hun stad te verlaten. Ze zijn niet gediend met het verlies van hun dorpsgek hun zondebok. Nu moet een nieuwe zondebok gezocht worden en misschien valt het lot wel op één van hen. De bezetenheid wordt toegepast op een maatschappelijk bestel dat in stand gehouden wordt door het zondebokmechanisme. Elke politieke partij die zondebokken aanwijst in hun propaganda, is verdacht. Verdacht de aandacht te richten op schuldigen, weg van hun eigen zwak programma. Boze geesten zijn verantwoordelijk voor het zondebokmechanisme dat toegeslagen heeft bij Jezus aan het kruis. Maar ontmaskerd werd door de verrijzenis, de genezing van de man.

Hij vraagt om volgeling te worden. Maar Jezus zendt hem naar de mensen om hun samenleving te genezen van boze geesten. Alle families, leraarskamers, raden van bestuur, klassen kunnen ziek zijn aan het zondebokmechanisme. Als het ophangen van een kruis zou betekenen in een crematorium bv. dat bij de uitvaart van een zelfdoding, de vraag naar de schuldige overbodig is en de mogelijke schuld vergeven, dan wordt het onderscheid tussen de verschillende godsdiensten wel duidelijk genoeg. Of het verschil tussen de katholieke school en de andere netten.

Patrick Perquy
De Lier, 4 mei 2014